

NAUJIENOS

VISŲ LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS UŽ TAUTOS LAISVĘ

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

VOL. LXVIII

Price 25c

Chicago, Ill. — Trečiadienis, Wednesday, March 4, 1981

Nr. 44

NICARAGUA NEILEIS GINKLU I SALVADORA

SOVIETŲ SPAUDA SUSIDOMĖJO LIETUVOS KATALIKAIS

Lietuvių savilaidos įtakai atremti, Sovietų spauda talpina vis daugiau straipsnių apie Lietuvos katalikus. Žurnale „Nauja Religija“ (1980, Nr. 10) pasirodė I. Mačiulio straipsnis „Gyvenimas diktuoja pasikeitimus“. Autorius tvirtina, kad „objektyvūs“ socialistinės tikrovės veiksniai pakeitė lietuvių „kuldo tarnų“ nusiteikimus. Jis cituoja rankraštį tebesantį lietuvių katalikų kunigo straipsnį, kuriame sakoma, kad „komunistinis sąjūdis, laimėjęs didžiosios pasaulio dalies protus ir širdis, gimė ir vystosi iš Dievo valios“. Mačiulis taip pat tvirtina, kad Lietuvoje tebeplinta sekuliariacija.

Ankstesniame J. Aničo ir I. Mačiulio straipsnyje „Gyvenimo poveikys“ (Nauja, I religija, 1980, Nr. 2), aprašomas kunigų pasipriešinimas prieš 30-40 metų. (To paties žurnalo 4-me numeryje tvirtinama, kad iš 1.300 prieskarių kunigų, 248 aktyviai bendradarbiauja su „fašistų okupantais“, o kiti 250 dalyvavo „buržuaziniai nacionalistinio pogrominio sąjūdyje“ ir jo „ginkluotose gaujose“, kurių vadų tarpe buvo 50 kunigų.)

Tik straipsnio pabaigoje trumpai užsimenama apie kunigus, kurie tebėra „nelojaliai“. Jie „klastoja Bažnyčios ir tikinčiųjų padėti SSRS-oje, mėgina kurstyti katalikybę paremtas nacionalistines nuotaikas, ir pažeidinėja Sovietų įstatymus apie religinius kultus. Jų išpuolius inspiruoja tarptautinis antikomunizmas ir reakcinės lietuvių emigracijos klerikaliniai slunksniai“.

Laikraštį Moskvoje novosti (1980.XII.28) V. Mikulčius aprašo „Lietuvos katalikų šventes“. Lietuvoje, rašo jis, „plačiai švenčiamos Kalėdos“. Tikinčiuosius aptarnauja 700 kunigų, „kuldo tarnus“ ruošia kunigų seminarija Kaune. Mikulčius pamini kryžiaus kelių vaikštynes Varduvoje, kurių tradicija tęsiasi 350 metų. Jis cituoja „lietuvių moterį“, kuri kasmet dalyvauja vaikštynėse. Ji kalba apie „šventą vietą“ ir apie „didelį dvasinį džiaugsmą“.

Bendras straipsnio išpuolis — maža tauta laisvai atlikinėja savo egzotiškus papročius „tarybinėje santvarkoje“. (Elta)

Neturtingiems šelpti draugijos, gavusios 4 milijonus dolerių iš buv. Carterio administracijos energijos sekretoriaus, sutiko atiduoti vyriausybei po ketvirtadalį milijono, nes pinigai jau buvo išleisti.

AMNESTIJA NEPALIETĖ GEN. CHUN PRIESO

SEOUL, P. Korėja. — Naujai prisaikdintas Pietų Korėjos prezidentu gen. Chun Doo Hwan amnestavo tūkstančius politinių kalinių, kitiems bausmę gerokai sumažino, bet didžiausio savo priešo paruoštas amnestijos įstatymas nepalietė.

Kin Dae Jung yra atkakliausias demokratinės santvarkos šalininkas. Jis kėlė didelį triukšmą 1971 metais, kai tuometinis prezidentas Park C. Hee, atprezidentavęs vieną terminą, norėjo pasilikti dar vienam terminui. Kin Dae Jung pradėjo labai aštriai kritikuoti buvusį prezidentą. Tą kritiką buvusi tokia atširi, kad saugumas pradėjo jį persekioti. Kin Dae Jung turėjo pabėgti į Japoniją, kur gavo tremtinio teises. Bet P. Korėjos žvalgybos agentai Tokijo mieste jį suėmė ir parsivežė į Pietų Korėją.

Korėjoje jam buvo suruštintas teismas. Išliko JAV ambasada. Jis buvo amnestuotas ir paleistas. Bet praėjusiais metais kariai jį apkaltino perversmo mėginimu ir paskyrė jam mirties bausmę. Gen. Hwan, skrisdamas į JAV, mirties bausmę pakeitė kalėjimu iki gyvos galvos. Dabar amnestija paskelbė didelę daugumą politinių kalinių, bet Kimui amnestija nepritaikyta.

Lenkijos kareiviai plėšo Zolnier Wolnosci laikraštį už katalikų bažnyčios niekinimą. Jie prisimena Katynę ir kitose Rusijos vietose žuvusius lenkus karius.

JAV pardavė Marokui 108 pačius naujausius tankus, nebajancius smėlio. Marokas sumokėjo 182 milijonus dolerių.

Diktatorius F. Castro labai susirūpinęs savo agentais, vadovaujantiais Salvadora maištui. Nikaragva patarė Castro agentams kraustyti iš Nikaragvos. Jie jau žino, kad turės kraustyti iš Salvadora.

PAGROBTAS PAKISTANO LĖKTUVAS NUSKRAIDINTAS I AFGANISTANĄ

GROBIKAS REIKALAUJA IŠLEISTI SAVO GIMINIS IS KALĖJIMO

ISLAMABADAS (AP) — Po teroristų lėktuvų, jiems parūpinus išsklaidę ir kiti reikalingi dalykai bei patiekta maistas. Pakistano valdžia pasiūlė Afganistano administracijai pasiųsti grupę asmenų tartis su grobikų dėl žmonių ir lėktuvo paleidimo. Tuo tarpu Kabulo valdžia nieko į tai neatsakė. Jis santykiai su Pakistanu dėl Sovietų okupacijos yra blogi. Afganistano kalfina Pakistaną partizanų ir pabėgėlių globimu. Pakistane jų yra apie milijonus asmenų.

Pakistan televizijos žiniomis lėktuvas nusileido Kabulo aerodrome. Lėktuvo įgula ir keleiviai nuvesti į aerodromo patalpas. Tačiau Afganistano radijas pranešė, kad visi asmenys

teroristų lėktuvų, jiems parūpinus išsklaidę ir kiti reikalingi dalykai bei patiekta maistas.

Pakistan valdžia pasiūlė Afganistano administracijai pasiųsti grupę asmenų tartis su grobikų dėl žmonių ir lėktuvo paleidimo. Tuo tarpu Kabulo valdžia nieko į tai neatsakė. Jis santykiai su Pakistanu dėl Sovietų okupacijos yra blogi. Afganistano kalfina Pakistaną partizanų ir pabėgėlių globimu. Pakistane jų yra apie milijonus asmenų.

ZUVO EGIPTO KARO MINISTERIS

KAIRAS, Egiptas. — Pirmadienį Egipto dykumoje malūnspamo nelaimėje žuvo Egipto krašto apsaugos ministeris gen. Ahmad Badavi. Ministeris buvo tiksliai 52 metų amžiaus, bet karo metu pasižymėjo drąsa, dalyvavo mūšiuose ir laimėjo daug įvairių medalių ir garbingų pažymėjimų. Jis buvo išskridęs į Egipto kalnus apžiūrėti Izraelio atidumtas sritis. Kartu su juo buvo nuskrudę keli aukšti štabo karininkai.

Jų malūnsparnis, pakildamas iš paskyrimo vietos, užkabino aukštai įskelta geležies stulpą ir krito. Žuvo visi malūnsparnyje buvę kariuomenės vadai ir lakūnai. Prezidentas Anwar Sadatas visam kraštui pranešė apie didelę nelaimę ir apgailestavo. Jis pabrėžė, kad užims daug laiko, kol Egipto kariuomenės vadovybė galės išauginti ir išmokyti tokius specialistus.

LAIMEJO VIENO BALSO DAUGUMA

Vasario 24 dieną Waukegane įvyko miesto mero pirminiai rinkimai. Respublikonų kandidatų balsus teko perskačiuoti. Lake apskrities rinkimų pareigūnai pirmadienį paskelbė, kad vieno balso dauguma rinkimus laimėjo kontraktoriaus Jerry Onan, gavęs 1,659 balsus. Jo

LENKŲ KARIAI KALTINA BAZNYČIĄ

VARSUVA, Lenkija. — Komunistų kontroliuojama lenkų spauda vengė liesti katalikų bažnyčios. Komunistai kritikavo katalikų bažnyčios principus, su purvais maišydavo griežčiau prieš valdžią pasisakančius kunigus, bet didesnio krašto konflikto metu neliedavo aukštesnių dvasiškų.

Prasidėjus paskutiniam dideliame streikui, tuometinis komunistų partijos gen. sekretorius prašė kardinolą Vyšinskį padėti vyriausybei apmąstyti darbininkų nuotaikas. Gierėkas sutiko įvesti visus elektroninius įrengimus, kad karo Vyšinskis iš Centstakavos bažnyčios galėtų pasakyti pamokslą visiems lenkų radijo klausytojams. Kardinolas kvietė lenkus turėti galvoje Sovietų karo įėjus, kurios bet kada galėtų įsiveržti į Lenkiją. Gierėkas išvyrė iš politinio biuro, bet kardinolas ir šandien lenkams sako pamokslus ir kalbas.

Antradienio lenkų kariuomenės laikraštis Zolnier Wolnosci pirmą kartą pasisakė prieš lenkų katalikų bažnyčios vadovybę. Esą, ji labai glaudžiai bendradarbiaujanti su Solidarumo unijos vadais. Girdi, ta unija esanti Lenkijai pavojinga.

PIETŲ AMERIKOS LIETUVIŲ KONGRESAS

WASHINGTON, D.C. — Šių metų vasario 11-15 dienomis Buenos Aires mieste vyko didelis Pietų Amerikos lietuvių kongresas, kuriam vadovavo Julius Mičiudis.

Dr. Kazys Bobelis pasakė kalbą, informuodamas apie VLIKo vedamus darbus. Jis šuteikė žinią apie Lietuvos laisvės bylos eigą ir Madrido konferencijoje padarytus pareiškimus.

Antradienį aukso uncija kainavo \$456. Doleris kasdien stiprėja.

Maroko lakūnai mokosi JAV karo mokyklose.

oponentas, mokyklos administratorius Haig Paravon, gavo vieno balso mažiau. Mero rinkimai įvyks balandžio 7 dieną.

SALVADORAS GAUS MALŪNSPARNIUS, APMOKYS JUOS VARTOTI

PASIŪSTA 20 NAUJŲ PATARŲ, JIE VIETINIAMS NURODYS KAIP VARTOTI NAUJUS GINKLUS

WASHINGTON, D.C. — Prezidentas Ronald Reaganas, patyręs, kad Kubos vadovaujami komunistai sutraukė žymiai didesnes jėgas į Salvadora kaimynystę ir rengiasi duoti mirtiną smūgį dabartinę vyriausybę, pirmadienį paskyrė dar 25 milijonų dolerių pašalpą Salvadora vyriausybei. Vasario mėnesio pradžioje duota dešimt milijonų dolerių pašalpa, bet šiandien paašikėjo, kad tokios sumos neužteks, nes komunistai sutraukė žymiai didesnes jėgas į kaimynines valstybes, kad galėtų perimti į Salvadora ir taip baigtų kovas.

Vienas kitas Kongreso narys „škėlė klausimą apie instruktorių siuntimą į Salvadora. Buvo keliamas balsas, kad Kongresas spręstų, ar galima įsiųsti daugiau paramos ir daugiau instruktorių. Sekretorius Haig pareiškė, kad negalima lankti, kol Kongresas apsvaistys klausimą. Iš kaimyninių valstybių įsiveržusios jėgos galėtų primesti komunistinę ar kitą vadinamą santvarkę. Salvadorui anksčiau negu Kongresas susigaudytų, aparių ir mirtartų, ka daryti. Salvadoras yra nedidelė Vidurio Amerikos valstybė, esanti Pacific pakraštyje. Gvatemaloje ir Nikaragvoje įsigalėjo komunistai labai lengvai galėtų įveikti 500 Salvadora karo įėjus. Ypač, jeigu pastarosios būtų paliktos be šaudmenų ir be pareiųjų modernioms ginklams vartoti.

Sekretorius Haig pareiškė, kad nuo atveju Valstybės, de parlamentas ir prezidentas privalo daryti sprendimus paskubomis. Jis pats informavo Nikaragvos vyriausybę, kad ji sustabdytų karo medžiagos ir žmonių siuntimą į Salvadora. Vyriausybė pareiškė, kad ji žmonių į Salvadora nebesiunčia, bet labai galimas daktas, kad kitos jėgos naudojasi susidariusia padėtimi ir siunčia apmokytus vyrus ir ginklus į Salvadora. Sekretorius Haig prašė Nikaragvos vyriausybę sustabdyti šį trafiką į Salvadora. Jeigu Nikaragvos vyriausybė nesiimtų šių žingsnių, tai JAV sustabdytų visą Nikaragvai teikiamą ekonominę paramą. Iki šio momento Nikaragva gavo maisto ir kitokių vertybių už 60 milijonų dolerių. JAV sustabdė prekių siuntimą 15 milijonų dolerių vertei. Jeigu Nikaragva ir toliau kišis į Salvadora vidaus reikalus, tai minėtos sumos niekad negaus. To neužteks. JAV pareikalaus grąžinti \$60 milijonų pašalpą.

Sekretorius Haig prieš 2 savaites pranešė Nikaragvai, kad suvaldytų žmonių ir ginklų siuntimą į Salvadora. Nikaragvai buvo duota 30 dienų. Jau praėjo 15 dienų. Lieka dar dvi savaitės Nikaragvos Salvadora pasienio trafikui sutvarkyti, kad šis Nikaragvos ginklų

BREZNEVAS ISIRINKTAS TARYBOS PIRMININKU

MASKVA, Rusija. — Leonidas Brežnevas antradienį paskelbė, kad 26-asis komunistų partijos suvažiavimas išrinko partijos centro komitetą ir 14 asmenų politinį biurą.

Prieš savaitę buvo paskelbus, gandas, kad Andrejus Gromykas gali būti pavarėtas iš politinio biuro. Buvo nurodoma, kad nauju užsienio reikalų ministru parinktas Anatolijus Dobryninas, bet naujai paskelbtame politinio biuro sąraše Dobryninas yra tik kandidat. Brežnevas visuomet pasitaria su A. Dobryninu reikalais, liečiančiais Ameriką, bet galutinai sprendžia Gromykas. Kiekvienam aišku, kad svarbesniais klausimais Gromyka tariasi su Brežnevu. Gromykos pasirošimas nusišleisti galingsniajam ji laiko aukštoje pozicijoje.

MIRTIS KALĖJIME VALSTIJAI KAINAVO \$32,600

1975 m. gruodžio 9 d. Stateville kalėjime mirė 18 metų eilietis Mark Joseph, nuterėtas kalėti vieneriems metams už įsilaužimą į butą. Jo tėvas padavė į teismą keturis sargybinius už jo sūnaus mušimą ir kankinimą. Liudininkas nustatė, kad M. Joseph buvo mušamas ir laikomas prie karto radiatoriaus. Medicinos ekspertai liudijo, kad Mark Joseph nenusižudė, o mirė nuo išgąsčio — shock.

Pirmadienį, po 5 metų bylinėjimosi, tėvas sutiko baigti bylą už \$32,600.

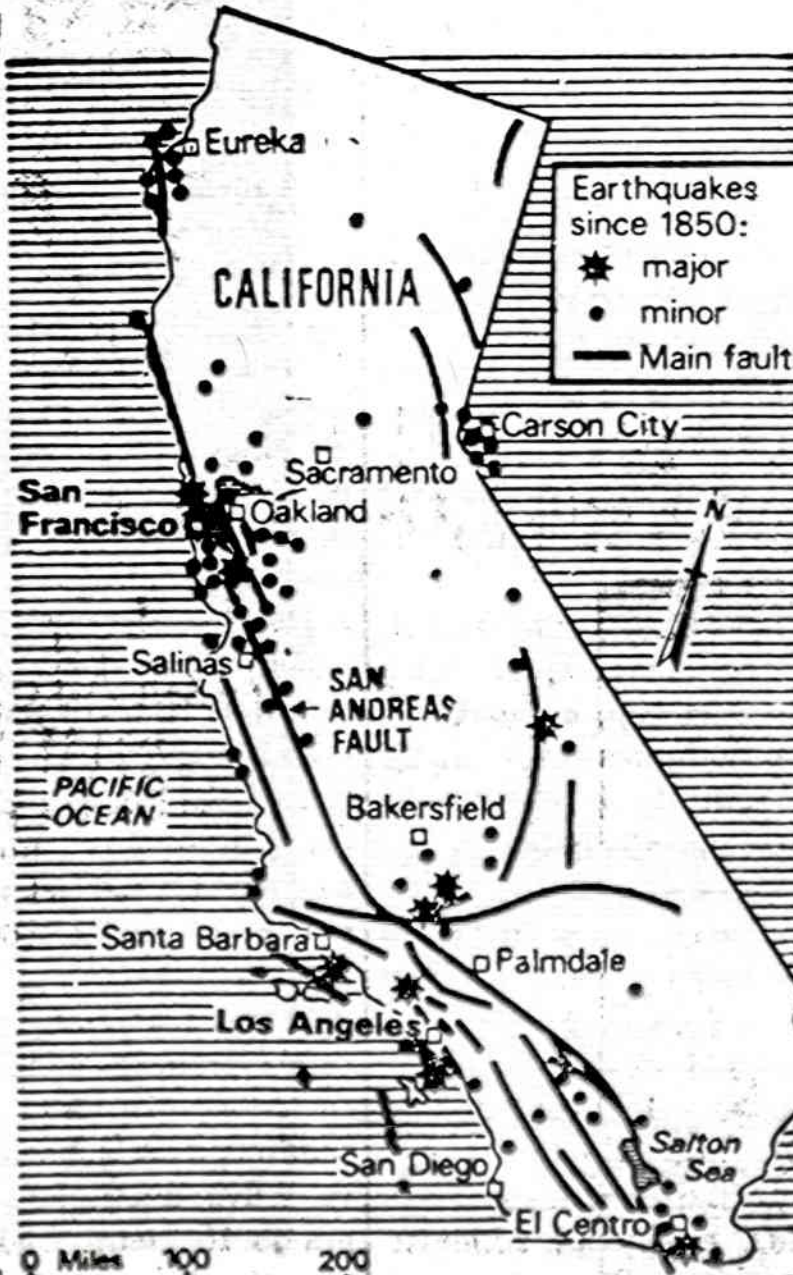
BYLOS DEL MOKESČIŲ

Cook apskrities prokuratūra praėitą savaitę padavė į teismą 23 asmenis, nesumokėjusius Real Estate mokesčių virš \$1.2 milijono. Ši pirmadienį pasistot Circuit teismas 13 asmenų bylos. Jie nesumokėjo virš 110 tūkst. dolerių už 1977 ir už 1978 metus.

maistininkai nesiveržtų į Salvadora.

Salvadora karo jėgos gaus malūnsparnius (helikopterus), kuriais galės sustabdyti besiveržiančius maistininkus iš Kubos ir kitų kraštų. Naujai pasiūsti 20 instruktorių pasidalytys į keturias grupes ir apmokys Salvadora lakūnus, kaip naudoti malūnsparnius kovai prieš įsibrovusius maistininkus.

Sovietų Sąjungos užsienio reikalų ministerijos pareigūnas Zamiatinas pareiškė, kad Sov. Sąjunga nebesiunčia karo įėjus ar ginklų į Salvadora. Kitos Amerikos valstybės ten maistininkų nebesiunčia, todėl JAV yra pasiryžusios padėti apvalyti Salvadora nuo užsieniečių. Jos kviečia ir kitas valstybes padėti Salvadora vyriausybei.

Pietu Kalifornijoje žemė drepa ir kelia didelę pavojų visiems pakraščio gyventojams.

KALENDORĖLIS
Kovo 4: Pelenų Diena, Kazieras, Daina, Ilgis, Karigaila.
Saulė teka 6.22, leidžiasi 5.44.
Oras vėsus, gali snigti.

KODĖL IR KAIP PASITRAUKIAU IS LIETUVOS

(Tęsinys)

Viršininkas pažadėjo su kurpiu dar pasikalbėti. Pasikalbėjimo pasėkos buvo tokios: kai viršininkas kurpiui pasakė, kad iš apklausų 12 liudininkų nei vienas nepatvirtino kaltinimo: "Tačiau, jei tave paduos teisman, tu gali labai nukentėti už tokį šmeižtą". Tuomet kurpius pagreičiausiai, jo girtuoklė motina klausęs ką daryti.

Viršininkas pataręs pakeisti parodymą.

Tuomet surašė antrą parodymą, kad kurpius buvęs labai girtas, tai nežinas kas pasakė, o gal jam pačiam prisipatino. Dėka viršininko pastangų, byla prokuroras numarino.

Vykdyd. kom. pirmininko negali kaltinti šioje byloje. Vėliau kelis kartus jis buvo man pagelbėjęs, ko kitas bolševikinis pareigūnas nebūtų išdrįsęs daryti.

Bolševikinė valdžia įsakė, kad dideliuose miestuose, bet ir mažuose miesteliuose įsteigti profesijos sąjungas. Tokia sąjunga buvo įsteigta ir Gruzdziuose. 1941 m. sausio mėnesio visuotiniame susirinkime buvo nutarta kreiptis į apskrities vykdomąjį komitetą, kad vykd. kom. pirmininką Loveikį pašalintų iš pareigų ir sugrąžintų buvusį viršininką į pareigas. Motyvai tokie: Loveikis išdidus bukalgalvis, nei su juo pakalbėti svarbiu reikalu, neišklauses apkeikia ir išvaro. Nesirūpina vargstančiais seneliais. Buvęs viršininkas per Kalėdas, Velykas ir kitomis progomis duosniai sušelpdavo maisto produktais ir pinigais, kambarelėlio nuomą užmokėdavo ar kitam svarbiu reikalui. Su tokia nutarimu pasuntė delegaciją į Šiaulius. Vykdyd. kom. pirmininko neprašalino, bet apskrities vadeivom priminė, kad Stalino saulė biednuomenės nešioda.

Nors mokesčiai už 1940 m. bu-

PIRKITE JAV TAUPYMO BONUS

GERA PROGA NAUJIEMS SKAITYTOJAMS

UŽ DEŠimt DOLERIŲ NAUJIENOS SIUNCIAMOS TREČDALI METŲ!

Visi lietuviai kviečiami atkreipti į Naujienas savo asmenišką dėmesį, gerai su jomis susipažinti ir jas užsisakyti.

NAUJIEMS SKAITYTOJAMS. NORINTIEMS TINKAMIAU SUSIPAŽINTI SU DIENRAŠČIU, NAUJIANAS SIUNCIAME 4 MĖNESIUS UŽ 10 DOLERIŲ.

Nuoširdžiai kviečiame visas ir visus į platini mo vajuos talką!

Prenumeratos pratęsimas, užsakymų, bei galimų skaitytojų reikalais prašoma pasinaudoti žemiau esančiomis atkarpomis.

NAUJIANOS
1739 S. HALSTED ST.
CHICAGO, IL 60608

• Iš anksto be raginimo pratęsiu savo prenumeratą, taupydamas laiką ir mažindamas susirašinėjimo išlaidas. Priede _____ dol.
Pavardė ir vardas _____
Adresas _____

• Užsakau Naujienas kaip dovaną savo _____, kuris yra naujas skaitytojas. Priede _____ dol.
Pavardė ir vardas _____
Adresas _____

Sponsoriams pavardė, vardas ir vietovė _____

• Platinimo vajuos proga, palaikydami lietuvišką spaudą ir Naujienų pastangas, prašau jas siuntinėti už priedamus _____ dol.
Pavardė ir vardas _____
Adresas _____

• Platinimo vajuos proga, prašau siuntinėti Naujienas dvi savaites susipažinimui nemokamai be jokių įsipareigojimų.
Pavardė ir vardas _____
Adresas _____

JONAS RIMŠA

"Margot" (Tapyba)

ANUPRAS TAMULYNAS

Kalba, daina, muzika, tapyba ir jų išraiškingumas bei santykis

(Tęsinys)

Bet, deja, ne taip lengva iš girdimų muzikos garsų išvaizduoti, ką autorius norėjo pavaizduoti, nors daugelis tvirtina, kad muzikos garsai — muzikos kalba yra suprantama visiems. Čia galima tik tiek pasakyti, kad liūdną muziką nuo linksmos visai atskiria. Be to, šokių muziką nėra sunku suprasti. Taip pat operos muziką lengva suprasti, nes žodžiai, veiksmas bei judesiai padeda suprasti. Bet kada kompozitorius nori muzikos garsais atvaizduoti melėnų jūrą, jos lėtas bangas, ar kaip aušra nušviečia vandens paviršių, tai jau reikia geros vaizduotės — spręsti mįslę, kad atspėti.

Literatūroje kūrėjas naudoja vaizdų sudarymui žodžius. Tapytojas naudoja spalvas, o muzikoj naudojamos efekto, vaizdo sudarymui kitos priemonės — muzikiniai garsai.

Muzikinės kalbos charakteris: ramus, audringas ir švelnus. Senovės dainos, šokiai ir muzika buvo neskiriami: kartu dainavo apie darbą, darė judesius ir šoko.

Muzika turi priemonių veikti žmogaus jausmus, žadinti džiaugsmą, mažinti sielvartą.

teikti estetinio pasigėrėjimo, kaip ir kitos meno rūšys. Kada muzikine kalba — muzikos garsais perduoda (groja) mums žinomos dainos melodiją, tada muzikos garsų išraiškingumas mums ypatingai aiškus, nereikia sukli galvos, ką tie garsai vaizduoja.

Muzikos reikšmė žmogui neabejotina — ji veikia žmogaus jausmus, nuteikia žmogų linksmam, ar liūdnam, tai priklauso nuo muzikos pobūdžio. Štai, sakysim, orkestras groja maršą — visų nuotaika pakyla — kiekvienas žengia koją tvirtiau. Muzika reikalinga žygyje, parade, kovos lauke pakelia karių kovingumą ir t.t.

Muzikos melodija sudaroma iš nevienodo garsų aukštumo. Dainos ar muzikos garsai turi turėti tarpusavyje ryšį — turi būti jų dermė. Muzikos žinomiausios dermės yra mažorės — muzikiniai garsai.

Mažorės — muzikos dermė, kurios pagrindą sudaro mažorinis akordas (do-mi-sol). Minoras — muz. dermė, kurios pagrindą sudaro minorinis akordas (la-do-mi).

Visi muzikos kūriniai turi melodiją, dermę, ritmą, metrą ir kompoziciją.

Tapybos ir muzikos santykis

Žmogaus tikslas — siekti kas gražu, kilnu, gera. Grožio siekė autos visais laikais, siekiame ir mes, sieks ir po mūsų gyvenamųjų kartos. Bet, deja, kokio to grožio pasiekimo riba ir ar ji išsivys yra pasiekiamas? Manau, kad ne — grožio siekime ribos nėra, grožio idėjas nepasiekiamas. Kiekvienos epochos nauja karta sieks mene grožio ir vis ieškos naujų priemonių siekti grožiui, kuris vienokiu ar kitokiu būdu tenkintų žmogų. Kiekviena žmogaus atlikta meno apraška skirta žmogui, nes be žmogaus niekas kitas menu nesidomi.

Ką žmogus išgyvena, ar sukuria, nori išreikšti su kitais, tai žmogaus jausmų savybė. Tų savo pergyvenimų — atsiekimų perdavimui kitiems naudojama priemonė: kalba, rašas, muzika, tapyba ir kit.

Vaidinčių menu — tapyba ir skulptūra menininkas gali išreikšti savo jausmus, išgyvenimus, įvykius, įvairius vaizdus. Menininkas gali atvaizduoti ir abstraktias sąvokas: meilę, ligą, mirtį, tėvų ir vaikų meilę. Tik jis vartoja kitokias išraiškingumo priemones — ne žodžius, ne muzikos garsus, bet spalvas ir kitokią medžiagą.

Menininkas gali atvaizduoti kasdieninę buitį: vaikas žaidžia, bėgioja, vaikas knyga skaito. Žmonės dirba laukų darbus: piauna žolę, kerta rugius. Menininkas panašiai kaip fotografas, patiekia savo nupieštus vaizdus, žinoma, su savo kūrybine fantazija. Bet jie aiškus, išraiškingi.

Dėl šių dienų greitos mokslo srityje pažangos mokslo veiklai greit sensta, o menas šios nuoskaudos nepatiria. Juk senovini graikų, romėnų bei egiptiečių meną ir šiandien vertiname. Juk Leonardo da Vinci, Rafaelio, Rubenso tapybos vertė ir šiandien nesumažėjo.

Koks ryšys yra tarp muzikos ir tapybos?

Vieni teigia, kad muzikos ir tapybos ryšys yra artimas, o kiti teigia, kad muzika ir tapyba nieko bendro neturi. Bet mūsų Čiurlionio kūryba ką kitą byloja, kai kas pabrėžia tą artumą tarp muzikos ir Čiurlionio tapybos. O kaip iš tikrųjų yra, sunku pasakyti.

(Bus daugiau)

PATS SKAITYK IR DAR KITUS PARAGINK SKAITYTI DIENRAŠTĮ "NAUJIANOS"

POVILO LAURINAVIČIAUS KŪRINYS

Gyvas, įdomus ir jaudinantis lietuviško gyvenimo 406 pusl. romanas

BE DRUSKOS

Kiekvienas lietuvis privalėtų įsigyti ir susipažinti su lietuviško gyvenimo tikrove, labai gyvai parašyta ir lengvai skaitoma.

Minkšti viršeliai \$8.00

Galima įsigyti Naujienų administracijoje arba pasiunčiant \$9 čekį tokiu adresu:

NAUJIANOS

1739 S. Halsted St., Chicago, IL 60608

Los Angeles šaulių kuopos naujas vadas

1981. II. 22, Los Angeles, Vi-

la Trakai švėtinėje įvyko L. A. Daumanto šaulių kuopos metinis narių susirinkimas, išrinkęs naują kuopos pirmininką inž. Juozą Ruokį, padėjėju — Joną Dženkaitį; į v-bą perrinkti tie patys: sekr. — Vl. Račius, izl. — Jonas Avizienis, moterų vadovė — Judita Paškauskienė; kand. į v-bą: Veronika Paplauskienė, Kazys Motušis, Marcelė Oksienė; Reviz. k-jas: tie patys — Jonas Venckus (pirmin.), Myk. Barauskas; Gerbės Teisimas: tie patys — plk. Tomas Sereika (pirmin.), Juozas Mitkus, Regina Jurekūnienė, kand. — Aleks. Maskolūnas. Kuopos garbės nariais išrinkti: rašyt. Jurgis Gliuda ir buv. kp. pirmin. Kazys Karuza, kuriam dėl ligos ir dalinai dėl bolš. pastulokų slaptų grasių (blackmail) paštraukus iš kuopos pirm. ko pareigų, laikinai 9 mėn. tas pareigas ėjo Just. Naujokas, kuris susirinkimą nustebejo visai nepagrįstais antagonistais išsireiškiais prieš buvusį kuopos pirmininką Kazį Karuzą, tikrai turintį labai daug neabejotinų nuopelnų šiai kuopai. Gi paties Naujoko tik tokie "nuopelnai" šiai kuopai, kad dar ligi šiol negrąžino iš sekretoriaus paimtų dviejų protokolų, dėl ko ir šis susirinkimas negalėjo sėkmingai vykti.

Jis intriguojančiais ratšais prieš buv. kp. pirmininką klaidino net šaulių Sąjungos Centro valdybą, kabinejosi prie kuopos išdininio ir kt. dėl kažkokių piniginių atsisakymų, nors tam yra Revizijos Komisija. Deja, jis pats per kelis mėn. išleido kuopos pinigų net 128 dol. už 12.4 metų.

savo telefoninius pasikalbėjimus!

Kuopa labai džiaugiasi galutinai atsikrėpusi šokių organi zaciniam darbe nevykusiu naujoku. Naujasis pirmininkas jį įspėjo, kad laike 2-jų sa vaičių gražintų v-bos sekretoriui abu protokolus.

Nepakęsdami tokio nemokšos padovanojimo, keli kuopos nariai jau išstojo, bet dabar kuopos vairui patekus į geras rankas, ne tik išstojusieji grįš, bet jau atsiranda ir naujų, norinčių įstoti narių į Los Angeles Daumanto šaulių Kuopą.

Mateikis

PREZ. REAGANAS DIDINA APSAUGOS BIUDŽETĄ

WASHINGTON, D.C. — Prezidentas R. Reaganas gerčiai apkarpe prezidento Carterio paruoštą valstybės biudžetą, bet kai priėjo prie krašto apsaugos biudžeto, tai jis jį padidino dar 4 milijonais dolerių.

Pirmon eilėn prez. Reaganas įsakė paskirti 2.45 bil. dolerių naujam bombonešui statyti. Visi planai šiam bombonešui statyti buvo pasiūlyti prez. Carteriui, bet jis sustabdė. Reaganas mano, kad JAV turi turėti pažangius moderniausius ir didžiausius lėktuvus.

Prezidentas taip pat nori, kad būtų išvilkti iš sandėlių karo laivai "New Jersey", "Iowa" ir lėktuvnešis "Oriskany". Tai kainuos 929 mil. dolerių. Taip pat įsakė pradėti atomo jėga varomą naują lėktuvnešį, kurio statyba kainuos \$650 milijonų.

• Vidutinis šių laikų Amerikos jaunuolis mokyklą lankys kuopos pinigų net 128 dol. už 12.4 metų.

JAY DRUGS VAISTINĖ

2759 W. 71st St., Chicago, Ill.

• SVEPSTINGAI ĮPILDOMI RECEPTAI • FANNIE MAY SAL DUMPAI • KOSMETIKOS REIKMENYS

Atdara šiokeidieniais nuo

9 val. ryto iki 10 val. vakaro.

Sėkmadieniais nuo 9 val. ryto iki 8:30 val. val.

D. KUHLMAN, B.S., Registruotas vaistinininkas

Tel. 476-2206

NEBRANGIOS, BET VERTINGOS KNYGOS

• LITERATŪRA, lietuvių literatūros, meno ir mokslo 1954 m. metraštis. Jame yra vertingi, niekuomet nesenstą, Vinco Krėvės, Igno Šlapelio, Vinco Maciūno, P. Joniko, V. Stankos, J. Raukščio, dr. Kazio Griniaus, taip pat K. Matusevičiaus ir V. Meilaus straipsniai bei studijos, iliustruotos nuotraukomis ir M. K. Čiurlionio, M. Šileikio, V. Kašubos, A. Rūkštelės ir A. Varno kūrybos paveikslais. 365 pusl. knyga kainuoja tik \$3.

• DAINŲ ŠVENTES LAUKUOSE, poetės, rašytojos ir tautinių šokių pirmūnės Juozės Vaičiūnienės atsiminimai apie dainų šventes bei jų istoriją ir eigą. Įdomi skaityti ir nedainuojantiems, gėrintis autorės puikiu stiliumi ir surinktais duomenimis bei užkulisiais. Studija yra 151 pusl., kainuoja \$2.

• VIENISO ŽMOGAUS GYVENIMAS, Antano Rūko aprašytas Juozo Adomaičio — Dėdės Šerno gyvenimas. Tai ne sausas gyvenimo bruožų aprašymas, bet tikslu to laikotarpio buities literatūrinė studija, suskirstyta skirsniais. Ta 206 puslapių knyga parduodama tik už \$2.

• LIETUVISKASIS PAMARYS, Henriko Tomo-Tamašausko įdomiai parašyta studija apie Rytprūsius, remiantis Pakalnės ir Labguvos apskričių duomenimis. Aprašymai įdomūs kiekvienam lietuviui. Leidinys iliustruotas nuotraukomis, pabaigoje duodama vitovardžių pavadinimai ir jų vertiniai į vokiečių kalbą. Labai naudingoje 335 pusl. knygoje yra Rytprusių žemėlapis. Kaina \$6.

• KĄ LAUMĖS LEME, rašytojos Petronėlės Orintaitės atsiminimai ir mintys apie asmenis ir vietas neprik. Lietuvoje ir pirmaisiais bolševikų okupacijos metais. Knyga turi 234 puslapius, bet kainuoja tik \$3.

• JULIUS JANONIS, poetas ir revoliucionierius, nesuprastas ir klaidingai interpretuojamas gyvenime ir politikoje; tik ne Jurgio Jasiūno knygoje apie Julius Janonio gyvenimą ir poeziją. Dabar būtų jį galima pavadinti kovotoju už žmogaus teises. Knyga yra didelio formato, 265 puslapių, kainuoja \$6.

• SATYRINĖS NOVELĖS, M. Zoschenko kūryba, J. Valaičio vertimas. 200 pusl. knygoje yra 40 sąmojingų novelių. Kaina \$2.

Knygos gaunamos Naujienose, 1739 So. Halsted St., Chicago, IL 60608. Užsakant paštu, pridėti dolerį paštomato išlaidoms.

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

Published Daily Except Sunday by The Lithuanian News Pub. Co., Inc.
1739 So. Halsted Street, Chicago, IL 60608. Telephone 421-6100

SECOND-CLASS POSTAGE PAID AT CHICAGO, ILLINOIS

As of January 1, 1980	pusel metų	\$22.00
Subscription Rates:	tris mėnesiams	\$15.00
	vienam mėnesiui	\$ 4.00
Chicago \$45.00 per year \$24.00 per	Kanadoje:	
6 months, \$12.00 per 3 months. In	metams	\$45.00
other USA localities \$40.00 per year	pusel metų	\$24.00
\$22.00 per six months, \$12.00 per	vienam mėnesiui	\$ 5.00
three months. Canada \$45.00 per year;	Užsieniuose:	
other countries \$48.00 per year.	metams	\$48.00
25 cents per copy	pusel metų	\$28.00
Nuo sausio pirmos dienos		
Dienraščio kainos:		
Chicago ir priemiesčiuose:	Naujienos eina kasdien. Išskyrus	
metams \$45.00	sekmadienius. Leidžia Naujienų Ben-	
pusel metų \$24.00	edrovi. 1739 So. Halsted St., Chicago,	
tris mėnesiams \$12.00	IL 60608. Telef. 421-6100.	
vienam mėnesiui \$5.00		
	Pilnais reikis siųsti pašto Money	
Kitoje JAV vietoje:	Orderiu kartu su užsakymu.	
metams \$40.00		

NAUJIENŲ raštinė atidara kasdien, išskyrus sekmadienius, nuo 9 val. ryto iki 5 val. popiet. Seštadieniais — iki 12 val.

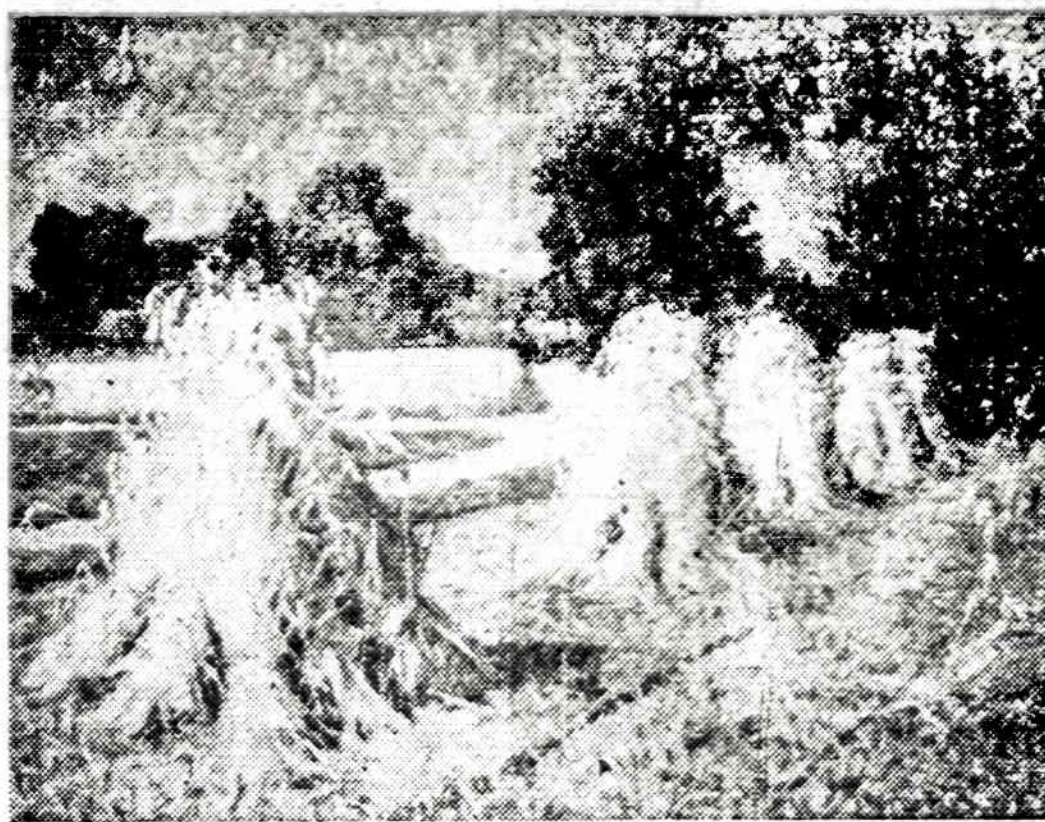
Mažuma savo valios daugumai neprimes

Kas atidžiai seka Amerikos lietuvių gyvenimą, tai mato kaip labai energinga, apsiukri ir melaginga mažuma bando pristiekti savo valią, bet jai nesiseka. Kartais susidaro įspūdis, kad rėksniai, vartodami demagogines priemones, jomis užmerkia daugumai akis, įtikins ją nepatinkamais dalykais ir prims savo valią, bet vis dėlto jai nepasiseka.

Amerikos gyvenime buvo vienas laikotarpis, kada komunistai, susizavę ne jų padaryta Rusijoje revoliucija, manė primesti ją ne tik Amerikos lietuviams, bet ir visai Amerikai įvedant šią "laisvės, lygybės ir brolybės" idėjomis paremtą santvarką. Jiems pavyko pagrobti lietuvių darbininkų įsteigtus laikraščius, pavyko paskoti, kaip patioje Rusijoje buvo liejamas kraujas, bet kai patys įsitikino, kad gerai norais, be prievartos priemonių buvo pasiekti priešingi rezultatai, negu dauguma tikėjosi, tai suiro visi propagandos statyti planai. Vietoje lygybės, pagrindan padėta pati didžiausioji nelygybė; vietoje laisvės — didžiausioji nelaisvė, o vietoje brolybės — didžiausios brolių žudynės. Brolybė baigėsi žiauriausiomis komunistų partijos narių didžiausiomis skerdynėmis. Stalinas komunistų partijos vardu išžudė visus įtakingiausius Rusijos komunistų partijos centro komiteto narius.

Rėksnių mažuma buvo pasiūkusi pagrobti ir savo rankas Naujienas, bet jiems nepavyko; bandė pagrobti Susivienijimą Lietuvių Amerikoje, bet pritrūko galios. Susivienijimas apsigynė, persitvarkė ir išaugo į pačią galingiausią lietuvių organizaciją. Apisigynė ir Naujienos. Kai susirenka didesnis lietuviškų organizacijų narių skaičius, tai rengėjai nurodo jiems vietas, imasi apsaugos priemonių, persitvarko ir gyvuoja.

Visi žinome, kad ir lietuvių tarpa buvo mestas naujas rėksnių ir demagogų būrys. Jie norėjo prievarta primesti daugumai lietuvių savo valią, bet jiems nepasisekė. Jie galėjo pagrobti vieną kitą organizaciją ir savo rankas, kalbėti jos vardu, bet pamažu tos organizacijos pastebi pavojų ir imasi apsaugos priemonių, apsisvalo nuo rėksnių, sustiprėja ir klesti.

A. RUKSTELIS

Rugių gubos (Tapyba)

Esame liudininkai visos eilės įvykių, kurie rodo, kad nauja rėksnių banga vėl pradeda ryškėti. Žmonės įsitikino, kad naujai atidarytos fronto patrankos leidžia tikrai suspausta orą, o ne kulkas. Jie bando sukurti naujas organizacijas, primesti daugumai savo valią, juoda vadino baltu, bet visa tai buvo labai laikinas dalykas. Tuščiaviduriai rėksniai priversti trauktis, kai į susirinkimus ateina didesnis narių skaičius ir balsų persvara rėksnius atleidžia iš visokų jų turėtų pareigų. Organizacijų vadovybė atiduodama į daugumos rankas. Tikrai šį kartą dauguma bus protingesnė. Ji neleis keliems rėksniams pagrobti vadovybės ir įtikėti, kad "tautinė demokratija" yra demokratiškesnė, negu paprasta demokratija, paremta lygiomis teisėmis ir kad "bankuchininkų" pasisakymai yra vertingesni, negu Amerikos Kongreso narių pasakytos kalbos už pavergtų tautų laisvę.

Pas mus nueita tiek toli, kad Senato užsienio komiteto pirmininko pasakymai patį turiningiausią kalbą pavergtos Lietuvos reikalui, paminėta tikrai vienu sakiniu, o pirmoji vieta išdėstyta latvių salėje surūstas baliukas. Seni Amerikos lietuvių įtraukė į Lietuvos laisvės kovą pačią galingiausią valstybę pasaulyje. Jie žinojo, kad negausi lietuvių tauta nepajėgs pati atsispirti. Didžiausiais lietuvių kovos už savo laisvę ir nepriklausomybę strategais reikia laikyti tuos kovotojus, kurie šį reikalą suprato ir amerikiečius įtraukė į pavergtos Lietuvos kovą. Jų darbą tęsia protingiausieji mūsų tautiečiai, supratę tos kovos svarbą ir tęsia senų mūsų veikėjų planus. Tuo tarpu su okupantu susiusčiusioji mažuma tikisi gauti nuolaidų iš rusų. Jie nežino, kad rusai visą laiką terpėjo plėsti, grobti ir išnaudoti. Apie pagrindines žmogaus teises su juo nekalbėk. Tos teisės buvo atimtos iš pačių rusų, o dabar jas atimti ir iš visų kaimyninių tautų.

Jokios Amerikos administracijos metu nebuvo tokio didelio Kongreso ir Senato atstovų skaičiaus, kuris taip ryškiai pasisakytų už Lietuvos laisvės atgavimą, koks jis yra šiandien. Tuščiaviduriai bandė sudaryti kontaktus Kalifornijoje, ruošė rezolucijas, bet nė viena ne tik nebuvo priimta, ji net ir nesvarstyta. ALTO paruoštos rezolucijos Atstovų Rūmų ir Senato priimtos. Kongresas įsakė kelti Lietuvos klausimą Madrido konferencijoje. ALTO įtikinti senatoriai ir atstovai, Lietuvos laisvės klausimą iškėlė galingiausiam pasaulio parlamente, o rėksniai bando Kongreso atstovų kalbas nuslėpti nuo savo skaitytojų. Jie tyla nori lietuvių ko-

J. KLAUSEIKIS

SAN FRANCISCO, CALIFORNIA

VASARIO ŠEŠIOLIKOTOSIOS MINĖJIMAS

San Francisco ir apylinkių lietuvių Lietuvos nepriklausomybės paskelbimo dieną, 1918 metų vasario šešioliką, šiais metais paminėjo vasario 22 d. sueiga Milpitas mieste. Čia šv. Jono parapijoje svetimučiams klebonuoja kun. Viktoras Pavalkis. Jis leido lietuviams naudotis parapijos sale ir 2 val. p. p. patsai klebonas lietuviams atlaikė pamaldas ir pasakė pamokslą.

Pamokslinės mintys apie nepriklausomybės minėjimą

Pamokslą klebonas Pavalkis pradėjo aiškinimu, jog Vasario šešioliktoji jungio visus lietuvius, tiek tėvynėje pasilikusius, tiek svetur išlaikytus. Tėvynėje Lietuvoje žmonių dvasia nepalaužta, kaip tai matyti iš pagrindžio spaudos ir disidentinės veiklos.

Gyva lietuvių dvasia ir iš eivijoj reikišiai spaudoje, organizacijose ir politinėse, orkanizacijose, kurie informuoja apie pavergtą Lietuvą svetimas vyriausybės bei kitas svarbias institucijas. Madrido konferencijoje, kalbėjo kun. Pavalkis, Lietuvos byla atnaujinta ir Sovietų Sąjunga pasijuto apkaltintu suole. Tai vis iš eivijoj veiklos pasektai.

Kai Irane buvo diplomatai paimti nelaisvėn ir juos išvaduoti misija nepavyko, vilties nebus. Diplomatai grįžo be kraujo praliejimo. Lietuvių turim ilgą vilties penstoti, Lietuvos kalbą kelti kiek ir kur galima, tačiau per daug nepasitikėti, bet melstis. Gera, kad ir šis minėjimas padėtas pamaldomis, taip baigė kun. Pavalkis pamokslą.

Prieš mišias buvo giedama "Pulkim ant kelių" giesmė, o po mišių "Marija, Marija".

Veiklos apyskaita ir valdybos rinkimai

Prieš vadinamųjų naujųjų ateivių atvykimą San Francisco lietuvių turėjo Balfo ir Alto skyrius, bet dabar jų nebėra ir tik

Lietuvių Bendruomenės S. F. Apylinkė yra viena čia veikianti organizacija. Tiesa, prieš ketmetį metų spaudoje buvo pasiskelbė apie savo veiklą lietuvių respublikonai, bet apie juos viešai nieko nebegirdėti. Tad ir Vasario šešioliktosios minėjimus čia rengia Bendruomenės apylinkės valdyba. Kai minima Lietuvos nepriklausomybės diena, ta pati sueiga yra ir metiniu bendruomenės susirinkimu.

Šįmet, kaip ne kartą ir praeityje, Vasario šešioliktoji paminėjau ne su Los Angeles lietuvių, bet su San Francisco lietuvių. Praeityje būdavo čia pirma atliekama minėjimo programa, o po jos metinis susirinkimas. Šįmet pataikiau kitokio tvarkon.

Po pamaldų bažnyčioje publika susirinko į parapijos salę. Valdybos pirmininkas Romas Tervydis perskaitė dienos programą. Praeityje, kai būdavo pirmą paminima Lietuvos nepriklausomybės diena, o po to vykdavo susirinkimo programa, publikos sumažėdavo, susidarydavo sunkumų valdybą renkant.

Gal dėl to dabar pirma išklaustą praeitų metų veiklos apyskaita ir išrinkta nauja, nes iki šiol veikusioji valdyba R. Tervydis, Felicija Prekerytė Brown, Danutė Janutienė, Alberta Astraitė, Singh, Aldona Seghal ir Petras Andreika atsistatydino ir nebesutiko būti renkami. Naujai valdybą išrinkti: Julija Fraser, Aldona Butkutė, Gediminas Mažeika, Tomas Gribinas, Alfonsas Vindašius.

Kalbėjo Vladas Šakalys

Lietuvos nepriklausomybės paskelbimo minėjimą pradėjęs pirm. Tervydis dėkojo klebonui Pavalkiui už mišias, už leidimą pasinaudoti sale ir pakvietė atsikaiti invokaciją. Po jos pirmi ninkaujantis kalbėjo, kaip jau noji kartą prisiminimais ir kitų pasakojimais vaizduojasi Lietuvą. Perna čia per nepriklausom-

votojus padaryti kurčiais ir akalais. Iki šio meto lietuvių buvo geriausiai informuoti kovotojai, o dabar bando lietuvių padaryti ignorantais, nuo jų visai nusilepia Lietuvos nepriklausomybės sukakties proga pasakytas kalbas.

Jie mano, kad šitokiu būdu lietuvių nusišuks nuo vedamos kovos, bet jiems į galvą neateina mintis, kad lietuvių nusišuks nuo jų. Negalima nuslėpti nuo skaitytojų Kongrese pasakytų kalbų ir okupantui parodytų labai karčių žodžių. Kongrese pasakyti žodžiai yra dideli darbai. Tie darbai virs veiksmiais, nešančiais laisvę ir gerovę visiems pavergtiesiems.

mybės minėjimą pasikviestas okupuotoje Lietuvoje viešėjęs ir sudaręs skaidrų ir muzikos montažą "Mano Lietuva" Perkūnas Krukonis. Šios dienos programon pakviestas Vladas Šakalys nepernesiausiai į laisvąjį pasaulį pabėgęs, gerai žinas okupuotos Lietuvos gyvenimą.

Pakviestas kalbėti Vladas Šakalys sakėsi atvykęs iš Los Angeles, kur dalyvavęs minėjimo programose. Iš vergijos pabėgimo odisejos nepasakojo, nes, kaip pastebėjo, tai jau gana aprašyta spaudoje.

Apie Lietuvos nepriklausomo gyvenimo dienas girdėjęs iš tėvų ir kitų šeimos narių. Vaikas būdamas išgyveno ir matė partizaninio karo žiaurumus. Jau 13 metų būdamas pateko okupuotų tarydman už vaikiškus rašinėlius, "priešvalstybinius" lapelius.

Kaip caro laikais pasipriešinimas ejo nuo bažnyčios, neišleidžiant "graždankos", taip ir dabar pasipriešinimo šaknys religijoje. Esama ir kitų prieš okupaciją veiklos šaltinių.

Bandoma dabar ten įtikinti, jog okupacija esanti pažangi, tuo siekiant rezistenciją slopinti. Bloga ekonominė padėtis teikianti vilčių, jog Sovietų Sąjungos imperija sugrius. Detentė tik Vakarų pasauliui mulkinti. Laisvėjimas ves prie kolonizacijos sugriuvimo, viso pasaulio Sovietų S-ga neužvaldys. Lenkijoje darbininkai veda kovą prieš vadinamąjį darbininkų valdžią.

Ragino Vladas Šakalys išeivų jaunimą veikti, primindamas pavyzdžiu Los Angeles jaunimo veiklos gražią pradžią. Aiškino, jog reikia veikti Vakarų Vokietijos vyriausybę, kad paskelbtų Molotovo — Ribentropo akto panaikinimą, kuriuo pasidalyta Stalino ir Hitlerio įtakų sferomis. Nevengtina esant aštresniam pasakymų demonstracijose.

Iš publikos buvo keletas klausimų: apie maisto stoką, apie siuntinius ir apie keliones į okup. Lietuvą.

Meninė dalis ir baigmė

Lietuvos nepriklausomybės minėjimo programą baigiant Vilija Mickevičiūtė pakambino pianinu tris tarptautinių kompozitorių kūrinius ir Danutės Janutienės vadovaujami "Vakarų vaikai" pašoko šešis tautinius šokius. Tiek pianistė, tiek šokėjai, kurių buvo šešios poros, susilaukė gausių publikos plojimų.

Iš gan tolimų vietų suvažiuavę lietuvių, apie 80 žmonių, dar kuri laiką šnekučiavosi prie jų pačių suvežtų užkandžių, o šis korespondentas baigė keiolių kos dienų svečiatvimi šiaurinė (Nukelta į penktą puslapį)

P. L.

KŠYZANOVSKIO BE CENZŪROS VILNIAUS "MATEČNIKAS"

(Tęsinys)

Stepono Batoro universitetą perėmė iš buvusio St. Ehrenkreuzo Kauno universiteto prof. Končius ir tapo universiteto kuratorium. Autorius pastebi, kad Vilniaus universitetas praeityje turėjo savo kuratorių — juo buvo senatorius NOWOSILCOW, universiteto likvidatorius. Vienok kuklus prof. Končius, kaip Stepono Batoros universiteto likvidatorius, tikriausiai savo garbei nesulaukus Mickevičiaus, kuris jį apvainikuotų... (igellantis sarkazmas). Oficialiai SBU egzistavo iki 1939.XII.15 d. gi po to Lietuvos valdžia perėmė universitetą ir jo turtą.

Lietuvai perėmus Vilniaus valdymą, lapkričio pradžioje Vilniuje įsisteigė Lenkijos komitetas. Buvo tai savavališka institucija, iš lietuvių pusės nepripažinta, taigi — nelegali, tačiau naujoji valdžia toleravo ir tuo būdu numatė opų reikalą turėti kokia nors daugtūkstantinės lenkų visuomenės Vilniaus mieste reprezentaciją.

Autoriaus tėvas buvo tos organizacijos vadovaujančiu aser'u. Br. Krzyżanowski, atsižvelgiant į ilgąmetį politinę sferoj veikimą bei patirtį, be to, turintis pažintį su kairiaisiais Lietuvos valdžios asmenimis, sėkmingai bendravo

ne tik su Vilniaus, bet ir Kauno valdžia. Lietuvių, ypač mokyklinio amžiaus jaunimo tarpe, pradžioje reikštis ekspensyviai tautinės aspiracijos, o tuo pačiu iššaukė ir lenkų tarpe, sunkino bendravimą, budino nesantaiką. Autoriaus išsireikškimu — "litvinizacijos" pasireiškimai labai veikė tėvo nervus, ypač telefonisčių atsakymai sujungti numerį, jei buvo užsakoma lenkų kalba. Pageidauta arba lietuviškai, ar rusiškai. Po aštrių pasikeitimų žodžiais, lenkė telefonistė sujungdavo.

Lietuvių pusė, žengusi net krą žingsnį ant užminuoto Vilniaus pagrindo, velijo bent pradžioje išvengti tautinių susidūrių sovietų akys. Jau prieš lapkričio 11 dieną, lietuvių valdžia kreipėsis į lenkų komitetą su pageidavimu, kad užlaikytų lenkų jaunimą ramybvė, nes sąryšis su minėtos šventės minėjimu, lengvai galėtų neramumai persikelti į gatves. Be to, dėka minimo komiteto, mokyklos streikas, išauktas gruodžio pradžioje dėl atleidimo lenkų direktorių iš mokyklų ir lenkų mokytojų dalinai, praėjo ramiai. Įvykis baigtas mokyklų uždaru ir į jas pakartotinomis registracijomis. Dalis jaunimo negrįžo į mokyklas ir perėjo slaptus mokymo kompleksus.

Lenkų komiteto veikla daugumoje reikšėsi reprezentacinė ir lenkų interesų gynybos veikloje prieš Kauno valdžias: Memorialų bei protestų rašymais ir betarpiinių kontaktų su lietuviškais ministeriais, ypač ministeriu pirmininku Anta-

nu Merkio bei vidaus reikalų ministeriu gen. Kazimieru Skuču. Lietuvių valdžia vis dar nežinavo Kaune. Markys, tapęs 1939. XI. 21 d. Vilniaus krašto pilnateisiu įgaliotiniu — valdytoju, įstaiga perkėlė į Vyskupų rūmus. Po jo pilnateisiu įgaliotiniu ir valdytoju tapo Kazimieras Bizauskas.

Pasitarimams su minėtom asmenybėm vadovavo autorius tėvas. Juose buvo vartojama rusų kalba, bet dažniausiai lenkų kalba. Lietuvių taisyti esamos padėties formų nelinko. Kartais prieita prie širdingesnių tonų be konkrečių pasėkmių. Iš lietuvių pusės, ruolaidų formoje, ribotasi bendrais pažadais.

Lietuvių valstybei jų trokštama sostinė įkrito į rankas visiškai be režimo jėgos žaismo kontroles pastangų, — pastebi autorius. Tuo būdu atgauta sostinė, pasirodė miestas, kuriame lietuvių kalba mažiau žinoma, negu vokiečių ar prancūzų, nekalbant apie rusų. Todėl išeities situacija buvo keistai juokinga — humoristinė. Režimas ant galvos stojosi. Suprantama, kad miestą, milžiniškoj lenkų daugumoj apgyvendintą, lenkų universitetu sutvirtintą, lenkų bažnyčios hierarchijos sucumentuotą, dešimtimis įvairiais kitiškiais ryšiais surištą, idant taip perdažyti, kad tiktų būti sostine, o ne Lietuvos kolonija, neįmanoma. Esą, primerktomis akimis stebint į supančią realybę, įžvelgiant žlungančią nepriklausomybę, Lietuvą reprezentavo Vilniui išbujojusi

nacionalizmą, juokingai sulkmenišką. Autoriaus motina, 60 metų amžiaus, buvo Vilniaus geležinkelio stoty policininko — "kalakuto" su mušta. (Lietuvos policininkai vadinami kalakutais). Dažniausiai policijos lazdos krito ant lenkų nugarų prie mažiausių progos pretekstų. Bažnyčiose vyko komiška spektakliškos giedojimo lenktynės, kurios baigdavosi triukšmingomis muštynėmis.

Autorius piktinasi nauju Lietuvos pilietybės įstatymu, kuris, anot jo, turįs tikslą užgrobt Vilniaus krašto gyventojus. Įstatymas pagrįstas nesureguliuota, nesunormuota teises Vilniaus priklausymą Lenkijai ir laikas nuo 1920 metų kija, skaitomas nulių). Tai sunkiai suprantamas koks tai "nulinis laikas" — tempus nulium.

Sename Testamente Jozue sulaukė saulę ir tuo pačiu laiką... Padarė tai tik pusė dienos, o ne 18 metų. Lietuvos įstatymas įvykdė didesnę pokštą: Nesustabdęs saulės, sulaukė laiką 18 metų...

(Bus daugiau)

PATS SKAITYK IR KITUS PARAGINK
SKAITYTI DIENRAŠTĮ "NAUJIENOS"

ŠVENTO RASTO TYRINETOJAI duoda veltui kietais viršeliais įristą knygą apie šventąjį Rastą. Pirmieji atėjusieji į Naujienas galės gauti: 1) "Amžių planą", 374 psl., vardų rodyklės, arba 2) "Kasdieninė dangiškoji maitinimas", 200 psl., kasdieniniai pamokymai, arba 3) "Laikas prisistatinti", 338 puslapių.

Knygas veltui gaus pirmieji atėjusieji. Kas norės daugiau šios rūšies knygų, tai prašoma kreiptis į:

ŠVENTO RASTO TYRINETOJAI
5421 So. Mozart Avenue,
Chicago, IL 60632

DR. PAUL V. DARGIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Westchester Community klinika
Medicinos direktorius
1738 S. Mannheim Rd., Westchester, IL
VALANDOS: 8-9 darbo dienos ir
kas antrą šeštadienį 8-3 val.
Tel.: 542-2727 arba 542-2722

DR. A. B. GLEVECKAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBŲ AKIŲ LIGŲ
2902 West 103rd Street
Valandos pagal susitarimą.

DR. FRANK PLECKAS

OPTOMETRISTAS
KALBA LIETUVISKAI
2616 W. 71st St. Tel. 737-5145
PILNIAI AKIS, PRALAIKŲ AKIŲ IR
KONTAKTŲ LENTELIŲ
VAL. PAGAL SUSITARIMĄ, ŽEMIAUSIA KAINA

DR. LEONAS SEIBUTIS

INKSTŲ, PUSLIES IR
PROSTATOS CHIRURGAS
2636 WEST 63RD STREET
Valandos: antradienį 1-4 popiet,
ketvirtadienį 5-1 val. vak.
Ofiso telefonas: 776-2880,
Residencijos tel.: 448-5545

SILEIKIS, O. F.

AKIŲ, PUSLIES IR
PROSTATOS CHIRURGAS
2636 WEST 63RD STREET
Valandos: antradienį 1-4 popiet,
ketvirtadienį 5-1 val. vak.
Ofiso telefonas: 776-2880,
Residencijos tel.: 448-5545

FLORIDA

DR. C. K. BOBELIS

Prostatos, inkstų ir šlapimo
takų chirurgija.
5020 CENTRAL AVE.
St. Petersburg, Fla. 33714
Tel. (813) 321-4200

PERKRAUSTYMAI

MOVING
Leidimai — Pilna apdrauda
ZEMA KAINA
Prisimam Master Charge
ir VISA kortele.
R. SERENAS. Tel. 925-8063

MOVING

Apraustas perkraustymas
iš įvairių atstumų.
ANTANAS VILIMAS
Tel. 376-1882 arba 376-5996

SOPHIE BARCUS

RADIO ŠEIMOS VALANDOS
Visos programos iš WOPA,
1490 kil. A.M.

Lietuvių kalba: kasdien nuo pirmadienio iki penktadienio 4:00-4:30 val. popiet. Šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 8:30 iki 9:30 val. ryto.

Vedėja — Aldona Daukus
Telef.: Hemlock 4-2413

7159 So. MAPLEWOOD AVE.
CHICAGO, IL 60629

VANCE FUNERAL HOME

1424 South 50th Avenue

Cicero, ILL. 60650

Tel.: 652-5245

TRIŲ KOPLYČIŲ LAIDOJIMO SERMENINĖ
Patarėjai ir laidojimo direktoriai:

JEAN VANCE ir GEORGE SORINI

Aikštės automobiliams pastatyti

Palaidotas Albinas Rudinskas

Albinas Rudinskas

A. Albinas Rudinskas mirė 1981 m. vasario 26 dieną Hollywood, Floridoje, sulaukęs 86 metų amžiaus. Gyveno pas dukrą Mildred Rochester, Mich. Ankščiau visą laiką gyveno Ciceroje.

Velionio Rudinsko žmona Helen mirė prieš keletą metų. A. Albinas Rudinskas palaidotas kovo 2 d. Lietuvių Tautinėse kapinėse, šalia žmonos.

Velionis Albinas daug metų dirbo "Naujienose" kaip "meilė", atseit — laikraštį paruošdavo paštui bei miesto kioskams, kartais spausdindavo. Jis buvo ilgametis Naujienų bendrovės direktorius.

A. Albiną Rudinską pažinau prieš daugelį metų, kai atėjau į Naujienas dirbti. Jis buvo draugiškas, visuomet su šypsena, niekas nematė jo blogoje nuotaikoje. Į spaustuve atėdavo pasiūti adresų su šypsena. Sakydavo: Ar jau galiu adresu pasiūti?

Būdinga ir tai, kaip jis dirbavo. Dienraštį jis taip sparčiai mašinėle adresuodavo, kad kiti užtruktų valandas, o jis žaibiškai prikraudavo kalnus pašto maišų. Pavienių prenumeratorių mažose lietuvių gyvenamose miesteliuose buvo mažai, tai reikėdavo po vieną kopiją atskirai vynioti laikraštį, taip pat ir į užsienį. Jis ir tai greit padarydavo.

Kartą atostogų metu jam teko pavaduoti nuolatinį spausdintoją ir pačiam atlikti laikraščio ekspozavimo darbą. Laikraštis į pašlą turi būti nuvežtas laiku, traukinys nelaukia. Jis mane paprašė jam padėti laikraščius vynioti, bet kol aš suvyniodavau per minutę dešimt kopijų, tai jis per tą patį laiką — 30 kopijų. Tą atlikęs, vėl šoka prie spausdinamos mašinos išimti laikraščius ir t.t.

Albinas Rudinskas ir skelbimų savo miestelyje gaudavo Naujienoms. Jau miręs K. P. Deveikis iš Ciceros dažnai korespondencijų parašydavo ir taip pat skelbimų gaudavo.

Į pensiją šėjęs, Rudinskas ilgą laiką gyveno pas dukrą, kuri yra mokytoja Rochester, Mich. Tačiau visuomet atvykdavo į Naujienų pareigūnus. Paskutinią kartą susitikome prieš porą metų Naujienų bankete Martini-que restorane. Jis tada man susiskundė širdimi ir buvo sumenkęs, pasenęs, bet turėjo gerą atminimą ir mudu ilgokai fojer

pasikalbėjome. Jis dar priminė, kad grįžęs į Rochester netrukus išvyks į Floridą. Jam ten lengviau žiemą praleisti.

Velionis Albinas Rudinskas paliko liūdinčią dukrą Mildred ir jos vyrą William R. Steere, anūkę Pamela ir kitus giminės, daug draugų bei pažįstamų.

Kūnas buvo pašarvotas Petkaus koplyčioje Ciceroje. Laidotuvis buvo privačios. Atsišveikimas buvo sekmadienio vakare nuo 5 iki 7 val.

Tegu jam būna lengva šio laisvojo krašto žemelė išstis tarp daugelio jo buvusių draugų ir pažįstamų, kurie ten nuėjo anksčiau.

M. Šilekis

A. ir A. broliui VACLOVUI

okup. Lietuvoje mirus,
Valerijonui POČUI ir šeimai reiškia nuoširdžią užuojautą

LIET. B.NES (R) BRIGHTON PARKO
APYLINKĖS VALDYBA

A. ir A.

ELENAI JURGELIENEI

mirus,

reiškia giliausią užuojautą josios vyrui, VLIKo vice-pirmininkui dr. Kostui Jurgelai, dukrai Elenai ir sūnui Algiiui su šeimomis. Linkime ištermės.

VYRIAUSIAS LIETUVOS ISLAISVINIMO
KOMITETAS

A. A.

PAUL MASIOKAS

Gyv. Marquette Parke, Chicagoje

Mirė 1981 m. kovo 2 d. vidurdienį, sulaukęs 85 metų amžiaus. Gimęs Lietuvoje, Panevėžio apskr., Ranygalos par., Grigalių kaime.

Amerikoje išgyveno 67 metus.

Paliko nuliūdę: žmona Mary, duklė Bernice Muench, žentas Bernard, penki anūkai, krikšto sūnus Algird Masiokas, du švogeriai — Justin ir John Vilkskai su šeimomis, trys švogerės — Valeria Sungail, Adela Romant ir Jennie Seionas su šeimomis, bei kiti giminės, draugai ir pažįstami.

Lietuvoje liko sesuo Pranciška Dauciūnas ir seserų bei brolių vaikai.

Priklausė Šv. Vardo draugijai ir Marquette Parko Lietuvių Namų Saviminkų organizacijai. Buvo fondatorius Studentų Fondo Lietuvių Kolegijos Romoje.

Kūnas bus pašarvotas trečiadienį 2 val. popiet Lack-Lackawicz koplyčioje, 2124 W. 69th St., Chicago, Ill.

Ketvirtadienį, kovo 5 d., 9 val. ryto bus lydimas iš koplyčios į Šv. M. Marijos Gimimo parapijos bažnyčią, o po gedulingų pamaldų bus laidojamas Šv. Kazimiero Lietuvių kapinėse.

Visi a.a. Paul Masioko giminės, draugai ir pažįstami nuoširdžiai kviečiami dalyvauti laidojime ir suteikti jam paskutinįjį patarnavimą ir atsišveikimą.

Nuostabi lieka: žmona, duklė, anūkai, giminės.

Laidotuvių direktoriai: S. C. Lack ir Sūnūs. Tel. 737-1213

Laidotuvių direktorius

CHARLES STASUKAITIS

VESINAMA LAIDOTUVIŲ KOPLYČIA

— GORDON FUNERAL HOME —

1729 South Halsted Street, Chicago

Tel. 226-1344

Mažeika & Evans

Laidotuvių Direktoriai

6845 SOUTH WESTERN AVE.
Tel. 737-8600-01

9837 SOUTH KEDZIE AVE.
Tel. 422-2000

EUDEIKIS

GAIDAS — DAIMID

SENIAUSIA IR DIDžiausia LAIDOJIMO ĮSTAIGA

4605-07 SO. HERMITAGE AVENUE
Tel. 927-1741 — 1742

4330-34 SO. CALIFORNIA AVENUE
Telefonas 523-0440

MODERNISKOS AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

PETKUS

TEVAS IR SŪNUS
MARQUETTE FUNERAL HOME

2533 W. 71st Street
1410 So. 50th Ave., Cicero
Telef. 476-2345

TRYS MODERNISKOS KOPLYČIOS
AIKŠTĖS AUTOMOBILIAMS PASTATYTI

N A R I A I:

Chicago

Lietuvių

Laidotuvių

Direktorių

Asociacijų

AMBULANSO
PATARNAVIMAS

TURIME

KOPLYČIAS

VIŠOJE MIESTO

DALYSE

PHILLIPS - LABANAUSKAS

3307 So. LITUANICA AVE.

Tel. Yards 7-3401

BUTKUS - VASAITIS

1446 So. 50th Ave., Cicero, Ill.

Tel.: OLYmpic 2-1003

PETRAS BIELIŪNAS

4348 So. CALIFORNIA AVE.

Tel.: LAfayette 3-3572

GEORGE F. RUDMINAS

3319 So. LITUANICA AVE.

Tel.: YArds 7-138 - 1139

STEPONAS C. LACK IR SŪNŲ

(LACKAWICZ)

2424 WEST 69th STREET

REpublic 7-1213

11028 SOUTHWEST HIGHWAY, Palos Hills, Ill. 974-4419

P. J. RIDIKAS

4354 So. HALSTED STREET

Tel. YArds 7-191

